

AARHUS TEATERS-STUDIO

ISCENESÆTTELSE:
ASTRID HENNING-JENSEN

DEKORATION JESPER HØM

AARHUS SCALA

SÆSON 1964 — 65

-OGSÅ JEG ER AMERIKA

OG

BESSIE SMITHS DØD

AF EDW. ALBEE

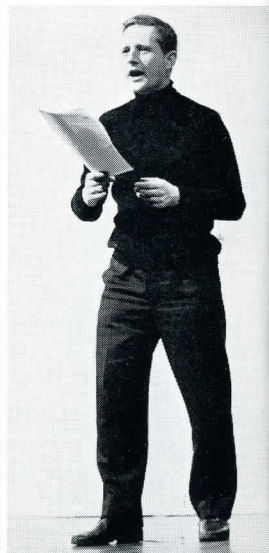
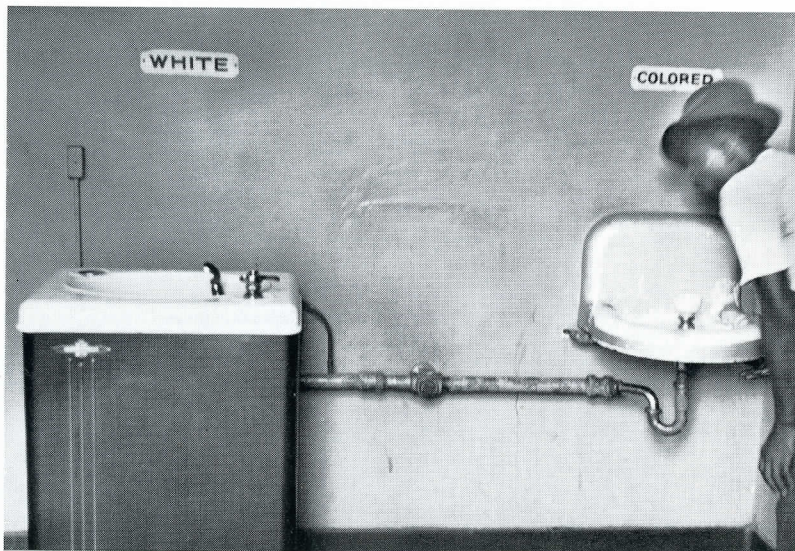
MED INGEBORG BRAMS

-OGSÅ JEG ER AMERIKA

TILRETTELagt AF: UFFE HARDER
ASTRID HENNING-JENSEN
JESPER HØM

læst af
BIRGIT ESPERSEN

og PREBEN HARRIS

tekster af

Langston Hughes
oversat af Ole Sarvig

Margaret Walker
Guy Tirolien
Sterling A. Brown
F. Morisseau-Leroy
David Diop
oversat af Uffe Harder

E. Caldwell
fra »You have seen their faces«

Richard Wright
oversat af Ivan Malinowski

James Baldwin
oversat af Gudrun Vergmann

Jon Wesley Holloway
oversat af Claus Seiden

fotografier af

Eve Arnold
Ole Brask
Dan Budnik
Don Charles
J. Ph. Charbonnier
Elliot Erwitt
Alfred Eisenstaedt
Helen Levitt
Danny Lyon
Charles Moore
Peter Mangobane
Gregers Nielsen
og Jesper Høm

MUSIK: »WE INSIST«
Freedom now Suite
af Max Roach

Forside og plakat
foto: OLE BRASK

BESSIE SMITH

Bessie var selve indbegrebet af kvinde, simpelthen alverdens kvindelighed fortættet i en eneste person:

Bessie Smith blev født i staten Mississippi år 1898. I 1923 indsang hun sin første plade . . .

Når hun opholdt sig i et lokale, bredte hendes vitalitet sig som en stor hvid sky og mættede luften, så væggene slog buler. Hun havde ikke antydning af maner, hun behøvede aldrig nogen gebærder eller kruseduller til at sende sine gyldne toner af sted med. Hun stod bare der og sang og lod kærlighed og latter vælte ud af sig, og også den knugende sorg. Hun gennemlevede hver eneste af de historier, hun sang om; hun fortalte simpelthen, hvordan det var gået hende selv . . .

I tyverne var hun en af U.S.A.'s mest succesfulde sangerinder og indspillede den ene grammofonplade efter den anden med sit eget band . . .

En kvinde som blotlægger sit hjerte med en kniv. Alle kan se det, og vi lider, som hun lider, som Carl van Vechten fortæller . . .

I trediverne fulgte nedgangsårene, hvor hun levede i fattigdom, hvor hun drak og var ved at gå helt til bunds. I 1937 skulle hun endelig prøve et comeback og var på vej til New York for at indspille nye plader . . .

Så kom hun ud for et bilsammenstød i Mississippi, mordstaten. Og hendes ene arm blev revet af i skulderleddet. Hun blev kørt på hospitalet, men det viste sig, at der ikke var plads til hende — man kunne ikke lide hendes hudfarve. Så vognen måtte køre videre, mens Bessies blod dryppede ned på gulvmåtten. — Hun døde, før de kunne operere hende . . .

Hun var mor, søster, veninde og elskerinde — den største folkesanger Amerika nogensinde havde hørt — og hende tog de og myrdede dér nede sydpå — myrdede hende koldblodigt og overlagt, fordi hun — som hun plejede at synge — ikke var lys i huden, men varm og brun.

Mezz Mezzrow

FADEREN
William Knoblauch

KANDIDATEN
Asger Bonfils

SYGEPLEJERSKEN
Ingeborg Brams

SYGEPASSEREN
Jørgen Green

ANDEN SYGEPLEJERSKE
Elna Brodthagen

JACK
Gyrd Løfquist

BERNIE
Jørgen Ravn

BESSIE SMITH'S DØD af Edvard Albee oversat af Elsa Gress iscenesat af Astrid Henning-Jensen

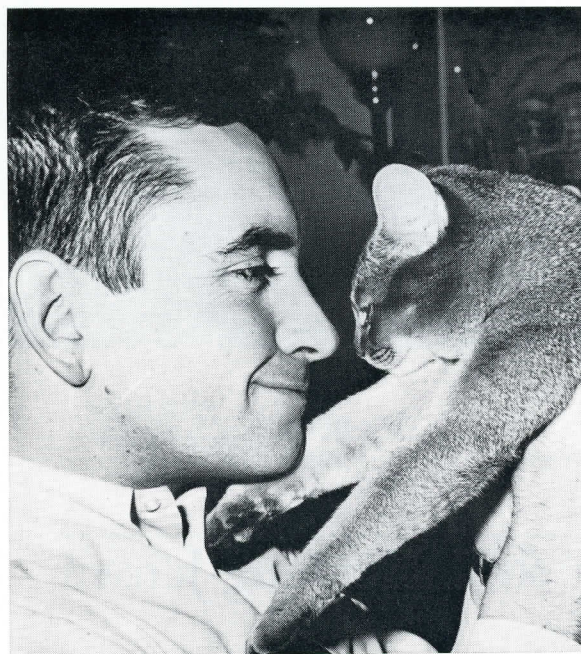
Dekoration: Jesper Høm kostumer: Maria Deleuran belysning: Carl E. Andreassen, Tage Hansen regi: Palle Føgh frisør: Caroline Nielsen scenemester: Aage Rishøj

Der er så meget, man synes, man har samlet op på vejen gennem en lang række teaterår. Skulle jeg ganske kort prøve at give udtryk for det, som jeg for mit vedkommende anser for det væsentligste – for brændende vigtigt for alle, der skal tjene kunsten i dag – så ville jeg sige, at vi, hver især, i en verden, der svælger smartness og dygtighed i sig som kunst, hvor kunsten søges bragt ind under den rene industrialisering, hele tiden husker på det ene fornødne: at der er liv og ånd i, hvad vi går med til at lave – at ordet ikke drukner i teknisk kaos, i en døvende larm og et flimmer fra alt det, der nedværdiger kunsten.

Som Stavinsky siger: »Kunst er det modsatte af kaos — den kan ikke lade kaos få magt over sig uden at den straks trues i sit inderste hjerte i selve sin eksistens.«

Vi må reagere mod det forfladigende og udmarvende i tiden. Vi må nægte at lade os bruge så meget, at vi ikke i alt, hvad vi gør, i store som i små ting kan have sjæl og tanke med.

Ingeborg Brams.

Jeg har set mange stykker, og jeg har læst mange. Jeg synes godt om de gode stykker, og jeg kunne også li' nogle af de dårlige. Andre, der regnedes for gode, brød jeg mig slet ikke om. Påvirkning? Det er en tilvænningsproces. Akkurat som i et stykke musik skal man i skuespillet udtrykke et tema og dets variationer — largo, allegro og alt det der. En skønne dag skriver en eller anden en meget lærd bog om det. Men det bliver ikke mig.

Det sidste af alt, jeg vil forsøge, er at skrive om mig selv. Se bare, hvad der skete med Hemmingway, da han begyndte at tro, at han var Hemmingway. Jeg holder af at overraske mig selv, når jeg skriver.

... Teatret skal underholde som »Kong Ødipus« underholdt, men en dramatiker kan ikke være ansvarlig for en løsning på et dilemma, især ikke, da han for at kunne give et svar ville blive tvunget til at svække sin formulering af dilemmaet.

Edvard Albee.

JESPER HØM

ASTRID HENNING-JENSEN

— Syn's du ikke, det er svært, Astrid?

— Jo, svært og sjovt og mærkeligt.

— Hvorfor mærkeligt?

— Jo, — at komme fra filmens nærhed til teatrets store totalbillede, hvor personerne bliver så små — og forbliver små. Jeg har forsøgt at erstatte nærbilledet med skuespillernes placering og bevægelse. — Det er en omstilling. Men det samme må jo også gælde for dig, Jesper?

— Nej, mærkeligt nok ikke. — Da jeg her som altid har arbejdet i sort/hvidt — — selvfølgelig inspireret af stykkets intention og mening. Selv om dekorationen er en abstraktion, giver selve det sort/hvide en realisme — fordi man er vant til at se og tro på det sort/hvide billede. Albee's stykke skildrer jo virkeligheden — ikke?

— Jo, — virkeligheden, som den desværre er — derfor er stykket så væsentligt, og også det, som vi vil sige med — OGSÅ JEG ER AMERIKA . . .

— Og jeg har set *det* Amerika — oplevet at situationen ikke var ændret 25 år efter Bessie Smith's død.

— I de sidste to år troede man, der var sket noget — men NEJ! Der er alligevel intet sket, det viser lysbillederne tydeligt . . .

— Ja, mange af de billeder er taget inden for de sidste måneder — og ikke »bare« i Syd-staterne.

